

Wojciech Czerski

Analiza wybranych dzienników elektronicznych a wymogi pracowników szkół

Edukacja - Technika - Informatyka 1/2, 118-124

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WOJCIECH CZERSKI

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska

Analiza wybranych dzienników elektronicznych a wymogi pracowników szkół

Wstęp

Niniejszy artykuł opisuje analizę czterech najpopularniejszych dzienników elektronicznych wykorzystywanych w radomskich szkołach. Prezentowane są tu również modele przechowywania danych w dziennikach elektronicznych oraz wymogi stawiane przez nauczycieli tym dziennikom.

W dobie globalnej informatyzacji i chęci odejścia od papierowych form prowadzenia dokumentacji w szkołach dziennik elektroniczny wydaje się być idealnym rozwiązaniem. Postaram się odpowiedzieć na dwa najistotniejsze w tej kwestii pytania.

1. Czy dostępne na polskim rynku dzienniki elektroniczne posiadają odpowiednie funkcje pozwalające na pełne odrzucenie dotychczasowych tradycyjnych dzienników?
2. Który z dzienników elektronicznych byłoby najlepiej wybrać, aby ogólne koszty związane z wprowadzeniem go w szkole nie były zbyt wysokie i adekwatne do jakości produktu?

Analizie poddane zostały cztery najpopularniejsze dzienniki elektroniczne. Trzy z nich są płatne, tj.: „System kontroli frekwencji i postępów w nauce” firmy Librus, „Dziennik Optivum” firmy Vulcan, „Dziennik DDJ” firmy ProgMan oraz jeden darmowy „Prymus.info”.

1. Modele przechowywania danych w dziennikach elektronicznych

W dziennikach elektronicznych istnieją dwa modele przechowywania danych. Pierwszym z nich jest wewnętrzny (dane znajdują się na serwerze znajdującym się w szkole), drugim natomiast tzw. outsourcing danych (dane znajdują się na serwerach firmy, z której szkoła posiada dziennik). Oba te modele mają swoich zwolenników i przeciwników. Tabele 1 i 2 prezentują odpowiednio zalety i wady obu tych modeli przechowywania danych w dziennikach elektronicznych.

Jak wynika z poniższych tabel, najlepszym rozwiązaniem dla szkół jest model 2. Głównie ze względu na niższy koszt związany z zakupem i utrzymaniem serwerów oraz jakością usług. Jednakże aby szkoła mogła skorzystać z dzienni-

ka elektronicznego opartego na modelu 2, firma oferująca usługę powinna zapewnić zgodność jej z art. 31 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Dyrekcja szkoły, wybierając dziennik elektroniczny, powinna zwrócić na wszystkie te elementy szczególną uwagę.

Tabela 1

Zalety modeli przechowywania danych

Model 1 wewnętrzny	Model 2 outsourcing danych
<ul style="list-style-type: none"> – Brak potrzeby dostępu do Internetu przy wprowadzaniu danych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Niski koszt utrzymania. – Współdzielenie odpowiedzialności za bezpieczeństwo danych. – Znacznie większe bezpieczeństwo danych. – Bardzo duża niezawodność sprzętu i technologii.

Źródło: T. Babicz, Materiały konferencyjne z prezentacji „Systemu kontroli frekwencji i postępów w nauce” firmy Librus, Radom 2010.

Tabela 2

Wady modeli przechowywania danych

Model 1 wewnętrzny	Model 2 outsourcing danych
<ul style="list-style-type: none"> – Wysoki koszt utrzymania serwerów. – Potrzeba zatrudnienia administratora wykonującego komplet prac związanych z utrzymaniem serwerów. – Pełna odpowiedzialność szkoły za bezpieczeństwo danych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Potrzeba dostępu do Internetu (co najmniej dwóch provider'ów). – Złożony model prawny przetwarzania danych osobowych.

Źródło: T. Babicz, Materiały konferencyjne z prezentacji „Systemu kontroli frekwencji i postępów w nauce” firmy Librus, Radom 2010.

Wymogi pracowników szkół

Z badań prowadzonych przeze mnie, oprócz standardowej zawartości dziennika (możliwości wpisania tematów, danych uczniów, ocen, uwag, zaznaczenia obecności uczniów) nauczyciele chcieliby, aby wybrany przez ich szkołę dziennik elektroniczny zawierał różnego rodzaju narzędzia analityczne. Dodatkowo chcieliby również, aby można było sobie ułatwić i usprawnić pracę między innymi poprzez:

- seryjną zmianę ocen,
- możliwość wprowadzenia wszystkich tematów lekcji i późniejszy wybór tylko aktualnie omawianego,
- seryjne wstawianie obecności (np. poprzez jedno kliknięcie),
- zintegrowanie dziennika z innymi programami wykorzystywanymi w szkole, np. do obsługi sekretariatu, drukowania świadectw, obsługi biblioteki,

- możliwość wpisania danych do dziennika w przypadku braku dostępu do Internetu.

3. Analiza dzienników elektronicznych pod kątem wymagań ich użytkowników

Analiza wybranych dzienników elektronicznych odbywa się na podstawie dokumentacji do danego dziennika oraz dostępnych wersji demonstracyjnych.

Dziennikami dostępnymi tylko i wyłącznie on-line są „System kontroli frekwencji i postępów w nauce” Librusa oraz „Prymus.info”. Natomiast dzienniki z Vulcana oraz ProgMana umożliwiają dostęp on-line tylko rodzicom, natomiast wprowadzanie informacji odbywa się lokalnie.

Patrząc na powyższe porównanie i informacje zawarte w pierwszej części niniejszego opracowania, można by wnioskować, że dwa pierwsze dzienniki są lepsze, ponieważ opierają się na modelu 2, przechowując dane na serwerach zewnętrznych. Jednakże nie można przyjmować tylko tego kryterium oceny.

Tabela 3 prezentuje wymagania sprzętowe i programowe analizowanych dzienników.

Tabela 3

Wymagania sprzętowe i programowe dzienników elektronicznych

Nazwa dziennika	Wymagania sprzętowe
„Dziennik Optivum”	<ul style="list-style-type: none"> – procesor – 1GHz – 512 MB RAM – ekran 1024x768 pix – 525 MB wolnego miejsca na dysku na program – 50 MB wolnego miejsca na dysku na bazę – MS Windows XP – Internet Explorer 7.0 – NET Framework 3.5 – MS Excel 2000
„Dziennik DDJ”	<ul style="list-style-type: none"> – procesor – 1,5 GHz – 256 MB RAM – ekran 1024x768 pix – 20–50 MB wolnego miejsca na dysku – MS Windows 2000
„System kontroli frekwencji i postępów w nauce”	<p>Program do skanowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – procesor – 600 MHz – 256 MB RAM – ekran 800x600 pix – 1 GB wolnego miejsca na dysku – MS Windows 2000 <p>Dziennik:</p> <ul style="list-style-type: none"> – FireFox 1.5+ – Internet Explorer 5.0+ 1024x768 pix
„Prymus.info”	Producent nie podaje wymagań sprzętowych

Jak wynika z tabeli 3 najniższe wymagania sprzętowe oraz systemowe ma dziennik firmy Librus (porównując zalecane wymagania). Jednakże darmowy dziennik „Prymus.info” udało mi się uruchomić na każdym dostępnym komputerze, z których najsłabszy był z procesorem o częstotliwości 400 MHz. Dlatego śmiało można by powiedzieć, że darmowy dziennik może konkurować ze swoimi komercyjnymi odpowiednikami.

Analizę dzienników elektronicznych prowadzić będę zgodnie z tokiem lekcji.

Nauczyciele chcieliby, aby można było seryjnie zaznaczać uczniom obecności, nieobecności itp. Trzy płatne dzienniki elektroniczne dają możliwość seryjnego wstawiania obecności wszystkim lub wybranym uczniom.

Darmowy dziennik elektroniczny „Prymus.info” standardowo ma ustawione, że wszyscy uczniowie są obecni, natomiast nieobecności, spóźnienia itp. trzeba dla każdego ucznia wstawiać osobno. Jest możliwość natomiast dla kolejnych godzin lekcyjnych kopiować obecności z poprzedniej godziny. Minusem tego rozwiązania jest fakt, iż operacja ta dokonywana jest dla całej klasy, a nie tylko dla konkretnych uczniów.

Kolejnym porównywanym elementem dzienników jest możliwość importu tematów lekcji i późniejszy wybór konkretnego z nich podczas lekcji.

System Librusa jako jedyny daje możliwość importowania przygotowanego przez nauczycieli rozkładu materiałów. Po dokonaniu tej operacji nauczyciel po zalogowaniu się na swój panel ma automatycznie proponowany temat do realizacji dla konkretnej klasy. Istnieje również możliwość wpisania ręcznie tematu lekcji lub też wybranie innego tematu z listy.

„Dziennik Optivum” firmy Vulcan oferuje tylko możliwość importu rozkładu z bazy ogólnopolskiej. Jeżeli nauczyciel chciałby wprowadzić swój rozkład materiału, niestety, musi to zrobić ręcznie. Wybór tematu odbywa się poprzez wybranie z listy, tak jak w produkcie Librusa.

Tak samo jak w programie Vulcana, dziennik ProgMana daje możliwość wyboru tematu z listy. Jednakże aby to zrobić, należy najpierw ręcznie wpisać każdy temat po kolei, ponieważ program nie oferuje możliwości importu tematów.

E-dziennik „Prymus.info” w tej kategorii jest najsłabszym produktem, dlatego, że nie daje możliwości importu tematów lekcji, poza tym trzeba jeszcze dla poszczególnych zajęć wpisywać tematy ręcznie. Efektem tego jest to, że nauczyciele słabiej obsługujący komputer będą mieli trudności z uzupełnianiem e-dziennika.

Nauczyciele chcieliby, aby we wprowadzonym e-dzienniku była możliwość seryjnej zmiany ocen. Żaden z analizowanych dzienników elektronicznych nie oferuje takiej opcji. W każdym z nich można tylko wprowadzać i modyfikować oceny pojedynczo.

Kolejnym elementem porównywanym jest możliwość wprowadzania danych bez dostępu do Internetu. Jest to ważny element e-dziennika ze względu na to, że w przypadku braku dostępu do Internetu może być utrudnione uzupełnianie dziennika elektronicznego.

Produkt Vulcana i ProgMana nie ma tego problemu, gdyż oparty jest na modelu 1 przechowywania danych i wszelkie informacje gromadzone są na centralnym komputerze w szkole. Prezentacja tych danych w Internecie odbywa się za pośrednictwem odpowiedniego modułu dodatkowo płatnego.

Librus oferuje alternatywny sposób gromadzenia danych i późniejsze wprowadzanie ich do e-dziennika. Odbywa się to za pomocą specjalnych kart, na których nauczyciele wpisują temat, obecności, oceny, itp. Karta ta jest następnie skanowana i za pomocą odpowiedniego programu, dostarczanego przez producenta, dane wprowadzane są do systemu.

Darmowy e-dziennik „Prymus.info” nie oferuje alternatywnej możliwości wprowadzania danych do systemu bez dostępu do Internetu.

Jednym z ostatnich analizowanych elementów jest zintegrowanie e-dziennika z innymi programami danej firmy.

ProgMan na swojej stronie pisze, że „Dziennik DDJ” w pełni współpracuje z programami Sekretariat DDJ i Świadectwa, co umożliwi automatyczne przenoszenie informacji o szkole, oddziałach, ocenach oraz uczniach¹.

Dziennik Vulcana sprzedawany jest m.in. w pakiecie Uczniowie Optimum. Współpracuje on z wybranymi programami Optimum². W skład tego pakietu wchodzi jeszcze: Sekretariat Optimum i Świadectwa optimum.

Librus na swojej stronie nie podaje żadnych informacji, czy dziennik elektroniczny współpracuje z innym oprogramowaniem stworzonym przez siebie. Jedyne wzmianki nt. współpracy i możliwości importu danych są przy informacjach o programach związanych ze świadectwami. Librus informuje konsumentów, że posiada opcję importu i eksportu plików z danymi uczniów oraz że w programie istnieje możliwość importu danych uczniów z programu Sekretariat Optimum firmy Vulcan (za pomocą formatu SOU)³.

Twórca systemu „Prymus.info” nie oferuje żadnego innego oprogramowania poza e-dziennikiem.

Przedostatnim porównywanym elementem dzienników elektronicznych jest posiadanie przez te produkty narzędzi analitycznych i do tworzenia zestawień klasy oraz szkoły.

W każdym z analizowanych dzienników automatycznie zliczana jest frekwencja uczniów oraz liczona jest średnia ocen dla każdego ucznia osobno, jak również średnie dla konkretnego ocenianego składnika.

Jeśli chodzi natomiast o tworzenie różnego rodzaju wykresów bądź zestawień, to każdy z producentów ma swoją wizję potrzebnych zestawień i wykresów. Najlepiej rozbudowanym pod tym względem dziennikiem jest „System kontroli frekwencji i postępów w nauce” firmy Librus. W tym dzienniku jest możliwe stworzenie oprócz podstawowych zestawień (tj. zestawienie roczne

---

¹ www.progman.com.pl

² www.vulkan.edu.pl

³ www.wydawnictwo.lubrus.pl

frekwencji klasy czy zestawienie średnich ocen klasy) wszelkich możliwych konfiguracji wykresów i zestawień.

Ostatnim analizowanym elementem dzienników elektronicznych jest łatwość obsługi programu i ocena dokumentacji technicznej programów. Oceniane jest również wsparcie techniczne i systemy szkoleń.

Najprostszym w obsłudze jest e-dziennik firmy Librus. Interfejs jest intuicyjny. Ikony jednoznacznie określają swoje przeznaczenie. Firma dodatkowo oferuje darmowe szkolenia i wsparcie dla nauczycieli. Dziennik nie posiada instrukcji obsługi, ale według mnie jest na tyle prosty, że jej nie potrzebuje.

Łatwym w obsłudze dziennikiem elektronicznym jest również „Dziennik DDJ” ProgMana. Również jest intuicyjny w obsłudze i ikony jednoznacznie wskazują, do czego służą. Program dodatkowo ma przystępnie napisaną instrukcję obsługi, która dopełnia prostoty obsługi e-dziennika. ProgMan oferuje szkolenia z obsługi e-dziennika, zarówno w formie tradycyjnej, jak i e-learningowej.

Dziennik „Prymus.info” również jest łatwy w obsłudze. Pomoc do narzędzi programu jest w wersji video i zintegrowana jest z produktem. W zależności od wybranej opcji pomoc dotyczy tylko tego narzędzia. Producent nic nie pisze na temat szkoleń, z czego można wnioskować, że brak jest tego typu wsparcia dla nauczycieli.

Najtrudniejszym w obsłudze e-dziennikiem spośród analizowanych jest „Dziennik Optivum” Vulcana. Okno programu nie jest przyjazne dla użytkownika. Opcje są poukrywane w menu rozwijanym. Wspierając się instrukcją obsługi, użytkownik nie do końca jest w stanie nauczyć się obsługi e-dziennika. Natomiast mimo szerokiej gamy szkoleń oferowanych przez firmę, mało która szkoła może sobie na nie pozwolić ze względu na ich wysoką cenę, sięgającą nawet kilkuset złotych od osoby za szkolenie.

Podsumowanie

Zaprezentowana analiza dzienników elektronicznych mam nadzieję, w sposób wyczerpujący odpowiedziała na postawione na początku referatu pytania.

Wszystkie przedstawione e-dzienniki zawierają niezbędne moduły do przejścia na elektroniczną wersję dokumentacji. Oprócz tego minimum oferują jeszcze szereg udogodnień dla nauczycieli, tj. automatyczne zliczanie frekwencji, automatyczne liczenie średniej ocen czy możliwość wyboru wpisanych wcześniej tematów.

Według mnie najlepszym wyborem dla szkół chcących rozpocząć swoją przygodę z e-dziennikiem jest wybór produktu „Prymus.info”. Głównie za sprawą tego, że jest darmowy. Dzięki niemu nauczyciele mogliby na własnej skórze sprawdzić, czy jest to dla ich szkoły dobra droga. Natomiast dla tych szkół, które chcą mieć niezawodne i rozbudowane narzędzie, najlepszym wyborem będzie

„System kontroli frekwencji i postępów w nauce” firmy Librus. Wybierając to narzędzie, szkoła ponosi małe koszty związane z wdrożeniem (około 300 zł rocznie), a rodzice chcący mieć wgląd w osiągnięcia swoich dzieci ponoszą roczną opłatę w wysokości około 20 zł. To są jedyne koszty związane z wdrożeniem tego rozwiązania.

Literatura

Babicz T. (2010), Materiały konferencyjne z prezentacji „Systemu kontroli frekwencji i postępów w nauce” firmy Librus, Radom.

www.wydawnictwo.librus.pl – dnia 14.04.2010 r.

www.vulcan.edu.pl – dnia 14.04.2010 r.

www.progman.com.pl – dnia 14.04.2010 r.

www.prymus.info – dnia 14.04.2010 r.

Streszczenie

W artykule opisana została analiza czterech najpopularniejszych dzienników elektronicznych, z których trzy są wykorzystywane w radomskich szkołach. Wynikiem tej analizy jest odpowiedź na dwa pytania postawione we wstępie. Analiza została dokonana w możliwie jak najbardziej szczegółowy sposób.

Słowa kluczowe: dziennik lekcyjny, dziennik elektroniczny, technologia informacyjna.

The analysis of selected electronic journals and the requirements of school employees

Abstract

The article is describing the analysis of the four most popular electronic diaries, three of which are used in Radom schools. The result of this analysis is answering two questions posed in the introduction. The analysis was carried out in the most detailed way.

Key words: teaching journal, electronic journal, information technology.